

Public Administration
Paper II
लोकप्रशासन
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This Paper contains Fifty (50) multiple choice questions, each question carrying Two (2) marks. Attempt All questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पन्नास (50) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. According to whom "Administration is a type of co-operative effort that has a high degree of rationality" ?

- (A) Luther Gullick
- (B) Brooks Adams
- (C) D. Waldo
- (D) F.M. Marx

2. For mal-administration new public management holds responsible :

- (A) Policy makers
- (B) Bureaucracy
- (C) Market competitiveness
- (D) Consumerism

1. "सामुहिक मानवी प्रयत्नांचा प्रशासन असा एक प्रकार आहे की ज्यामध्ये उच्च विवेकता असते":

- (A) ल्युथर गुलिक
- (B) ब्रुक्स अँडम्स
- (C) डी. वाल्डो
- (D) एफ. एम. मार्क्स

2. गैर-प्रशासनासाठी नव लोक व्यवस्थापन कोणास जबाबदार धरते ?

- (A) धोरण निर्माते
- (B) नोकरशाही
- (C) बाजारपेठ स्पर्धा
- (D) उपभोक्तावाद

[P.T.O.]

3. Herbert Simon's contribution is significant in the field of :
- (A) Communication
(B) Decision making
(C) Leadership
(D) Authority
4. The fundamental characteristics of Weberian model of bureaucracy is :
- (A) System of rules
(B) Hierarchy
(C) Human relations
(D) Competency
5. The first major exponent of the traditional theory of motivation is :
- (A) F.W. Taylor
(B) Henri Fayol
(C) McGregor
(D) Maslow Abraham
3. हर्बर्ट सायमन यांचे खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्रात महत्वपूर्ण योगदान आहे ?
- (A) संसूचन
(B) निर्णय निर्धारण
(C) नेतृत्व
(D) अधिकार
4. बेबर यांच्या नोकरशाही प्रारूपाचे मूलभूत वैशिष्ट्य कोणते ?
- (A) नियमांची व्यवस्था
(B) पदसोपान
(C) मानवीय संबंध
(D) सामर्थ्य
5. अभिप्रेरणेच्या पारंपारीक सिद्धांताचे पहिले प्रमुख प्रवक्ते कोण ?
- (A) एफ. डब्लू. टेलर
(B) हेन्री फेयॉल
(C) मॅकग्रेगॉर
(D) मास्लो अब्राहम

6. Herzberg has written a book entitled :
- (A) Work and Nature of Man
(B) Changing Organizations
(C) Human Relations in Organization
(D) Politics of Bureaucracy
7. Flat structures facilitate :
- (A) Close supervision
(B) Lateral communication
(C) Initiative
(D) Co-ordination
8. According to which theory "leadership is multi-dimensional" ?
- (A) Behavioural
(B) Situational
(C) Trait
(D) Path-Goal
6. हर्जबर्ग ने लिहिलेल्या पुस्तकाचे शिर्षक :
- (A) वर्क अँड नेचर ऑफ मॅन
(B) चेंजिंग ऑर्गनायझेशन्स
(C) ह्युमन रिलेशन्स इन ऑर्गनायझेशन
(D) पॉलिटिक्स ऑफ ब्युरोक्रेसी
7. सपाट संरचना खालीलपैकी कशास सुविधाजनक बनविते ?
- (A) निकटतम पर्यवेक्षण
(B) समस्तरीय संसूचन
(C) पुढाकार
(D) समन्वय
8. कोणत्या सिद्धांताप्रमाणे "नेतृत्व बहुआयामी असते ?"
- (A) वर्तनवादी
(B) परिस्थितीजन्य
(C) विशेष गुण
(D) पथ-लक्षी

9. The first comparativist in Public Administration is said to be :
- (A) Kautilya
(B) Machiavelli
(C) Woodrow Wilson
(D) Fred Riggs
10. For development Montgomery concentrated specially on :
- (A) Internal Security
(B) Communication
(C) Health & Education
(D) Infrastructure
11. The country that *does not* have permanent and professional bureaucracy at the policy-making level is :
- (A) U.S.A.
(B) India
(C) U.K.
(D) France
9. लोकप्रशासनातील पहिला तौलनिक शास्त्रज्ञ खालीलपैकी कोणास मानले जाते ?
- (A) कौटिल्य
(B) मॅकेव्हेली
(C) वुड्रो विल्सन
(D) फ्रेड रिग्ज्
10. मॉन्टगोमेरी ने विकासासाठी विशेषतः खालीलपैकी कशावर लक्ष केंद्रित केले ?
- (A) अंतर्गत सुरक्षा
(B) संसूचन
(C) आरोग्य आणि शिक्षण
(D) पायाभूत सुविधा
11. कोणत्या राष्ट्रातील धोरण निर्धारण पातळीवर स्थायी आणि व्यवसायीक नोकरशाही नाही ?
- (A) अमेरिका
(B) भारत
(C) इंग्लंड
(D) फ्रान्स

12. One of the classical approach to the study of Comparative Public Administration is :
- (A) Cyclic study approach
(B) Behavioural approach
(C) Legal approach
(D) Interdisciplinary approach
13. In U.S., U.K. and India the hierarchical ladder in the departments is :
- (A) Rigid
(B) Flexible
(C) Less important
(D) Ignored
14. The stronger position of the U.S. President is somewhat neutralised by his lack of control over :
- (A) Secretaries of State
(B) Congress
(C) Government departments
(D) Judiciary
12. तौलनिक लोकप्रशासन अभ्यासाचा खालीलपैकी एक अभिजात दृष्टिकोन कोणता ?
- (A) चक्रीय अध्ययन दृष्टिकोन
(B) वर्तनात्मक दृष्टिकोन
(C) वैधानिक दृष्टिकोन
(D) आंतरशाखीय दृष्टिकोन
13. अमेरिका, इंग्लंड आणि भारत यातील विभागांमध्ये पदसोपान श्रेणी कोणत्या पद्धतीची आहे ?
- (A) ताठर
(B) लवचिक
(C) कमी महत्वाची
(D) दुर्लक्षित
14. अमेरिकेतील अध्यक्षाचे बळकर स्थान खालीलपैकी कोणत्या घटकांवरील नियंत्रणाच्या अभावे काहिसे तटस्थ झालेले आहे ?
- (A) राज्याचे सचिव
(B) काँग्रेस
(C) शासकीय विभाग
(D) न्यायव्यवस्था

15. Increasing role of bureaucrats in policy making in India is due to :
- (A) Political instability
(B) Technical nature of the policies
(C) Role of interest groups
(D) Growing interaction between politicians and administrators
16. The main aim of 'Development Administration' is to :
- (A) Increase income
(B) Adopt e-Governance
(C) Provide social security
(D) Enrich the quality of life
17. Fred Riggs describes the relationship between 'Development Administration and Administrative Development' as :
- (A) two sides of one coin
(B) Chicken and egg
(C) Contradictory
(D) Supplementary
15. भारतातील धोरण निर्माती मध्ये नोकरशाहांची भूमिका वाढण्याचे कारण कोणते ?
- (A) राजकीय अस्थिरता
(B) धोरणांचे तांत्रिक स्वरूप
(C) हितसंबंधी गटांची भूमिका
(D) राजकारणी आणि प्रशासक यांच्यातील वाढती आंतरक्रिया
16. 'विकास प्रशासनाचा' मुख्य उद्देश कोणता आहे ?
- (A) उत्पन्नात वाढ
(B) 'ई-गव्हर्नन्स' चा स्विकार
(C) सामाजिक सुरक्षेची पुर्तता
(D) जीवनस्तर संपन्न करणे
17. 'विकास प्रशासन आणि प्रशासकीय विकास' यांच्यातील संबंधाचे फ्रेड रिग्जने कसे वर्णन केले ?
- (A) एका नाण्याच्या दोन बाजू
(B) कोंबडी व अंडे
(C) विरोधाभासी
(D) पूरक

18. The most debated problem of public sector is :
- (A) Excessive bureaucratisation
(B) Lack of autonomy
(C) Political interference
(D) Lack of funds
19. Who are authors of 'Development Debate' ?
- (A) Pai Panandikar and M.P. Sharma
(B) Ferrel Heddy and Montgomery
(C) Fred Riggs and Daya Krishna
(D) Weidner and Polombara
20. State undertakings are development administration as these are :
- (A) Planned structure
(B) Capital intensive
(C) Community oriented
(D) State-administered
18. सार्वजनिक क्षेत्राची अधिक विवादास्पद समस्या कोणती ?
- (A) अति नोकरशाहीकरण
(B) स्वायत्ततेचा अभाव
(C) राजकीय हस्तक्षेप
(D) निधीचा अभाव
19. 'डेव्हलॉपमेंट डिबेट' या ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत ?
- (A) पै पानंदिकर आणि एम. पी. शर्मा
(B) फेरल हॅडी आणि मॉन्टगोमरी
(C) फ्रेड रिग्ज आणि दया कृष्ण
(D) वाअिडनर आणि पोलोम्बरा
20. राज्य उपक्रम हे विकास प्रशासन आहेत, कारण ते :
- (A) नियोजित संरचित आहेत
(B) भांडवल भारित
(C) समुदायाभिमूख
(D) राज्य प्रशाशित

21. Good informal organisation rest on :

- (A) effective co-ordination
- (B) supportive processes
- (C) informal interaction
- (D) flexibility

22. Assertion (A) and Reason (R) :

Assertion (A) — Public administration differs from private administration in measurement of efficiency.

Reason (R) — Private administration is profit oriented.

Answer the question by using the code given below :

Code :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

21. चांगली अनौपचारिक संघटना कशावर अवलंबून असते ?

- (A) प्रभावी समन्वय
- (B) सहाय्यकारी प्रक्रिया
- (C) अनौपचारिक आंतरक्रिया
- (D) लवचिकता

22. विधान (A) व कारण (R) :

विधान (A) — कार्यक्षमता मापना आधारे लोकप्रशासन, खाजगी प्रशासनापासून वेगळे होते.

कारण (R) — खाजगी प्रशासन नफाभिमुख असते.

खालील संहितेचा वापर करून प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

संहिता :

- (A) दोन्ही (A) व (R) बरोबर आहे व (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) दोन्ही (A) व (R) बरोबर आहे परंतु (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे, परंतु (R) चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे, परंतु (R) बरोबर आहे

23. Which British Act made government a 'Responsible Government' in India ?
- (A) 1909
(B) 1919
(C) 1935
(D) 1947
24. 'Departmentalization of Accounts' in India started from :
- (A) 1985
(B) 1976
(C) 1973
(D) 1968
25. Who, for the first time called the Indian Civil Service as "The Steel Frame of India" ?
- (A) Lord Kimberley
(B) Loyd George
(C) Lee Commission
(D) Sardar Patel
23. भारतात कोणत्या ब्रिटीश कायद्याने सरकारला 'जबाबदार शासन' बनवले ?
- (A) 1909
(B) 1919
(C) 1935
(D) 1947
24. भारतात 'लेखांकनाचे विभागीकरण' कधीपासून सुरू झाले ?
- (A) 1985
(B) 1976
(C) 1973
(D) 1968
25. भारतीय नागरी सेवेस 'भारताची पोलादी चौकर' असे पहिल्यांदा कोणी म्हटले ?
- (A) लॉर्ड किंम्बर्ले
(B) लॉर्डिड जार्ज
(C) ली आयोग
(D) सरदार पटेल

26. Which Article of Indian Constitution is related with Central Finance Commission ?
- (A) 280
(B) 281
(C) 290
(D) 291
27. Generalists are more suitable to higher posts because of their :
- (A) Broad outlook
(B) Professionalism
(C) Special knowledge
(D) Courteous behaviour
28. Which the following *does not* operate under the direction of Prime Minister ?
- (A) Cabinet Secretariat
(B) Parliamentary Secretariat
(C) Prime Minister's Office
(D) National Development Council
29. Neutrality lies in :
- (A) Indifference to policy matters
(B) Non-partisanship
(C) Response to will of every government
(D) Keeping distance from public
26. भारतीय राज्यघटनेचे कोणते कलम केंद्रिय वित्त आयोगाशी निगडित आहे ?
- (A) 280
(B) 281
(C) 290
(D) 291
27. सामान्यज्ञ हे वरिष्ठ पदांसाठी अधिक योग्य आहेत कारण त्यांचा :
- (A) व्यापक दृष्टिकोन
(B) व्यावसायीकता
(C) विशेष ज्ञान
(D) नम्र वर्तन
28. खालीलपैकी कोणते पंत प्रधानांच्या निर्देशाखाली संचालित होत नाही ?
- (A) मंत्रिमंडळ सचिवालय
(B) संसद सचिवालय
(C) पंतप्रधान कार्यालय
(D) राष्ट्रिय विकास परिषद
29. तटस्थता खालीलपैकी कशात असते ?
- (A) धोरणातील औदासिन्य
(B) पक्षपात विरहित
(C) प्रत्येक शासनाच्या इच्छेना प्रतिसाद
(D) जनतेपासून अंतर राखणे

30. States in India can borrow provided :

- (1) Union Government agrees
- (2) No outstanding loan with the Union
- (3) State Legislatures pass such resolution
- (4) State Finance Department so approves

Select the correct answer from the codes given below :

Code :

- (A) (1) and (2)
- (B) (2) and (3)
- (C) (1) and (3)
- (D) (3) and (4)

31. Which amongst the following is an area of Planning Commission ?

- (A) Review of governmental finances
- (B) Maintain macro-economic stability
- (C) Public and foreign loans
- (D) Suggest restructuring of finance

30. खालीलपैकी कोणत्या अटीच्या आधारे भारतातील राज्ये घार घेऊ शकतात :

- (1) केंद्र शासनाची मान्यता असल्यास
- (2) केंद्राकडील कर्जाचे देणे नसल्यास
- (3) राज्याच्या विधीमंडळाकडून तसा ठराव झाला असल्यास
- (4) राज्य वित्तीय विभागाकडून मान्यता असल्यास

खाली दिलेल्या संहितेतून योग्य उत्तर निवडा :

संहिता :

- (A) (1) आणि (2)
- (B) (2) आणि (3)
- (C) (1) आणि (3)
- (D) (3) आणि (4)

31. खालीलपैकी कोणते कार्य क्षेत्र नियोजन आयोगाचे आहे ?

- (A) शासकीय वित्त आढावा
- (B) स्थूल-आर्थिक स्थिरता टिकविणे
- (C) सार्वजनिक आणि विदेशी कर्ज
- (D) वित्तच्या पुनर्रचनेची सूचना करणे

32. Satishchandra Committee was related with civil services in the context of :
- (A) recruitment
(B) promotion
(C) training
(D) retirement
33. Which of the following plans has "Inclusive growth" as a main theme ?
- (A) First Five Year Plan
(B) Fifth Five Year Plan
(C) Tenth Five Year Plan
(D) Eleventh Five Year Plan
34. Who was the Chairman of II Administrative Reforms Commission ?
- (A) Veerappa Moily
(B) Pranab Mukherji
(C) M.S. Ahluwalia
(D) P. Vitthal
35. A good hypothesis is difficult in the absence of :
- (A) Theoretical outline
(B) Ability to use
(C) Technical knowledge
(D) Culture boundedness
32. सतिशचंद्र समिती सनदी सेवांशी कोणत्या संदर्भात संबंधीत होती ?
- (A) भरती
(B) बढती
(C) प्रशिक्षण
(D) निवृत्ती
33. खालीलपैकी कोणत्या योजनेचा "सामावेशक विकास" हा मुख्य गाभा आहे ?
- (A) प्रथम पंचवार्षिक योजना
(B) पाचवी पंचवार्षिक योजना
(C) दहावी पंचवार्षिक योजना
(D) अकरावी पंचवार्षिक योजना
34. दुसऱ्या प्रशासकीय सुधार आयोगाचे अध्यक्ष कोण होते ?
- (A) विरप्पा मोईली
(B) प्रणव मुखर्जी
(C) एम. एस. अहलूवालिया
(D) पी. विठ्ठल
35. खालीलपैकी कशाच्या अभावे चांगल्या गृहित-काची निर्मीती करणे कठीण होते :
- (A) सैधांतिक चौकट
(B) उपयोग क्षमता
(C) तांत्रिक ज्ञान
(D) सांस्कृतीक सिमीतता

36. Statistical analysis is used in :
- (A) Quantitative research
(B) Qualitative research
(C) Comparative research
(D) Social research
37. In a Questionnaire the questions should *not* be :
- (A) Limited in number
(B) Unambiguous
(C) Specific
(D) Personal
38. 'Statistical Package for Social Sciences' (SPSS) is used for :
- (A) Data processing
(B) Data collection
(C) Data analysis
(D) Report writing
39. What is a catalyst of social change ?
- (A) Basic education
(B) Health
(C) Poverty reduction
(D) Environmental protection
36. सांख्यिकीय विश्लेषणाचा उपयोग कशामध्ये होतो ?
- (A) संख्यात्मक संशोधन
(B) गुणात्मक संशोधन
(C) तुलनात्मक संशोधन
(D) सामाजिक संशोधन
37. प्रश्नावलीमधील प्रश्न असे असू नयेत :
- (A) सख्येने कमी
(B) असंदिग्ध
(C) विशिष्ट
(D) वैयक्तिक
38. 'स्टॅटिस्टिकल पॅकेज फॉर सोसिअल सायन्सेस' (एस. पी. एस. एस.) चा उपयोग कशासाठी करतात ?
- (A) तथ्य प्रक्रियीकरण
(B) तथ्य संकलन
(C) तथ्य विश्लेषण
(D) अहवाल लेखन
39. सामाजिक परिवर्तनासाठीचे उत्प्रेरक कोणते आहे ?
- (A) मूलभूत शिक्षण
(B) आरोग्य
(C) दारिद्र्य कमी करणे
(D) पर्यावरण संरक्षण

40. Which of the following legislations is *not* related to the protection of vulnerable sections of society ?

- (A) The Equal Remuneration Act
- (B) The Dowry Prohibition Act
- (C) National Rural Employment Guarantee Act
- (D) The Child Marriage Act

41. Privatisation is :

- (1) A universal concept
- (2) A gradual process
- (3) A total denationalisation
- (4) An increase in public ownership

Select the correct answer from the codes given below :

Codes :

- (A) (1) and (3)
- (B) (1), (2) and (3)
- (C) (3) and (4)
- (D) (2), (3) and (4)

40. खालीलपैकी कोणता कायदा हा समाजातील असहाय्य घटकांच्या संरक्षणाशी संबंधित नाही ?

- (A) समान वेतन कायदा
- (B) हुंडा प्रतिबंधक कायदा
- (C) राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी कायदा
- (D) बाल विवाह कायदा

41. खाजगीकरण म्हणजे :

- (1) वैश्विक संकल्पना
- (2) क्रमिक प्रक्रिया
- (3) संपूर्ण विराष्ट्रीयीकरण
- (4) सार्वजनिक स्वामित्वातील वाढ

खाली दिलेल्या संहितेतून योग्य पर्याय निवडा :

संहिता :

- (A) (1) आणि (3)
- (B) (1), (2) आणि (3)
- (C) (3) आणि (4)
- (D) (2), (3) आणि (4)

42. The principal funding to public enterprises is by :

- (A) The Government
- (B) Banks
- (C) Finance Commission
- (D) Financial Institutions

43. Disinvestment helps in :

- (1) Reducing loan burden
- (2) Reducing Government share
- (3) Reducing interest load
- (4) Reducing revenue and expenditure gap

Select the correct answer from the codes given below :

Codes :

- (A) (1) and (2)
- (B) (1), (2) and (3)
- (C) (1), (2), (3) and (4)
- (D) Only (1)

44. A book entitled 'The Idea of Justice' is written by :

- (A) Robert Dahl
- (B) John Rawls
- (C) Amartya Sen
- (D) Pt. Jawaharlal Nehru

42. सार्वजनिक उपक्रमांना मुख्य निधी पुरविणारा घटक कोणता ?

- (A) शासन
- (B) बँक
- (C) वित्त आयोग
- (D) वित्तीय संस्था

43. निर्गुतवणूक कशात मदत करते ?

- (1) कर्जाचे ओझे कमी करण्यात
- (2) शासन भागीदारी कमी करण्यात
- (3) व्याजाचा भार कमी करण्यात
- (4) महसुल व खर्च यातील अंतर कमी करण्यात

खालील संहितेतून योग्य पर्यायाची निवड करा :

संहिता :

- (A) (1) आणि (2)
- (B) (1), (2) आणि (3)
- (C) (1), (2), (3) आणि (4)
- (D) फक्त (1)

44. 'द आयडीया ऑफ जस्टीस' ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत ?

- (A) रॉबर्ट ढाल
- (B) जॉन रॉल्स
- (C) अमर्त्य सेन
- (D) पं. जवाहरलाल नेहरू

45. Which is the basic territorial unit of administration in India ?
- (A) Revenue Division/Sub-division
(B) Tehsil/Mandal
(C) District/Zilla
(D) Village
46. Office of the District Collector is patterned on :
- (A) Prefect
(B) Commission Plan
(C) City Manager
(D) Town Clerk
47. The 73rd Amendment Act has added to which part of the Indian Constitution ?
- (A) Part VIII
(B) Part IX
(C) Part X
(D) Part XI
45. भारतीय प्रशासनाचा मूलभूत क्षेत्रीय अंकक कोणता ?
- (A) महसूल विभाग/उपविभाग
(B) तहसिल/मंडळ
(C) जिल्हा
(D) ग्राम
46. जिल्हाधिकाऱ्याचे कार्यालय खालीलपैकी कशावर आधारित असते ?
- (A) प्रिफेक्ट
(B) कमिशन प्लॅन
(C) सिटी मॅनेजर
(D) टॉऊन क्लर्क
47. भारतीय संविधानातील कोणत्या भागात 73व्या घटना दुरुस्तीचा समावेश करण्यात आला आहे ?
- (A) भाग आठ
(B) भाग नऊ
(C) भाग दहा
(D) भाग अकरा

48. Mahatma Gandhi Rural Employment Guarantee Act (MGREGA) was passed in :
- (A) 2002
(B) 2005
(C) 2007
(D) 2008
49. Which of the following Schedules of Indian Constitution contains the functions of municipalities ?
- (A) Fifth Schedule
(B) Seventh Schedule
(C) Eleventh Schedule
(D) Twelfth Schedule
50. No civil servant is required to resign before contesting election to public institution in :
- (A) USA
(B) UK
(C) France
(D) India
48. महात्मा गांधी ग्रामिण रोजगार हमी योजना कायदा कधी संमत झाला ?
- (A) 2002
(B) 2005
(C) 2007
(D) 2008
49. भारतीय संविधानाच्या कोणत्या अनुसूची मध्ये नगरपालिकांची कार्ये समाविष्ट आहेत ?
- (A) पाचवी अनुसूची
(B) सातवी अनुसूची
(C) अकरावी अनुसूची
(D) बारावी अनुसूची
50. कोणत्या देशातील सार्वजनिक संस्थांची निवडणूक लढविण्यासाठी सनदी सेवकांना राजिनाम्याची आवश्यकता नसते :
- (A) अमेरिका
(B) इंग्लंड
(C) फ्रान्स
(D) भारत

ROUGH WORK